

Sygn. akt VIII Ka 954/ 12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 lutego 2013 roku

Sąd Okręgowy w Białymstoku VIII Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Wiesław Oksiuta

Protokolant Aneta Chardziejko

przy udziale Prokuratora Ewy Minor Olszewskiej

po rozpoznaniu w dniu 14 lutego 2013 roku

sprawy R. P.

oskarżonego o czyn z art. 244 kk

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego w Białymstoku

z dnia 10 września 2012 roku sygn. akt XV K 658/12

I. Wyrok w zaskarżonej części zmienia w ten sposób, że na mocy art. 244 kk wymierza oskarżonemu R. P. karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności.

II. Zwalnia oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

UZASADNIENIE

R. P. został oskarżony o to, że w dniu 11 marca 2012 roku około godziny 7:10 w B. na ulicy (...) nie zastosował się do orzeczonego przez Sąd Rejonowy w Białymstoku sygn. akt XV K 882/11 zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych obowiązującego w okresie od 23.09.2011 r. do 23.09.2013 r. w ten sposób, że prowadził samochód osobowy marki (...) o nr rej. (...) tj. o czyn z art. 244 k.k.

Sąd Rejonowy w Białymstoku wyrokiem z dnia 10 września 2012 roku w sprawie o sygn. akt XV K 658/12 oskarżonego R. P. uznał za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu i za to na podstawie art. 244 k.k. w zw. z art. 58§3 k.k. skazał go na karę grzywny w wymiarze 150 (stu pięćdziesięciu) stawek dziennych po 20 (dwadzieścia) złotych każda stawka. Jednocześnie pobrał od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 300 (trzystu) złotych tytułem opłaty i obciążył go pozostałymi kosztami sądowymi w kwocie 92,50 (dziewięćdziesięciu dwóch 50/100) złotych.

Powyższy wyrok na zasadzie art. 425§1 k.p.k. i art. 444 k.p.k. w części dotyczącej orzeczenia o karze, na niekorzyść oskarżonego, zaskarżył prokurator.

Na zasadzie art. 438 pkt 4 i art. 427§1 i 2 k.p.k. wyrokowi temu zarzucił rażącą niewspółmierność kary poprzez wymierzenie grzywny w wymiarze 150 stawek dziennych po 20 złotych każda stawka, podczas gdy względy prewencji indywidualnej i ogólnej oraz potrzeba w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa, nade wszystko zaś okoliczności przedmiotowej sprawy, sposób życia przed popełnieniem przestępstwa – uprzednia karalność, świadczące o braku pozytywnej prognozy kryminalnej, a także o wybitnie negatywnej postawie oskarżonego wobec obowiązujących norm prawnych przemawiają za wymierzeniem oskarżonemu kary surowszej.

Wskazując na powyższe, na zasadzie art. 437§1 i 2 k.p.k. wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez orzeczenie wobec R. P. kary 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja prokuratora jest zasadna i zasługuje na uwzględnienie.

Z trafnością zarzutu rażącej niewspółmierności kary (art. 438 pkt 4 k.p.k.) mamy do czynienia wówczas, gdy wymierzona kara jakkolwiek mieści się w granicach ustawowego zagrożenia, nie uwzględnia w sposób właściwy okoliczności popełnienia przestępstwa, jak i osobowości sprawcy – innymi słowy, gdy w odczuciu społecznym jest karą „niesprawiedliwą”. Cechę rażącej niewspółmierności posiada również kara, która nie uwzględnia w wystarczającej mierze celów kary w zakresie społecznego oddziaływania oraz celów zapobiegawczych i wychowawczych, jakie ma osiągnąć w stosunku do osoby skazanej (vide m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 kwietnia 1985r., OSNKW 1985, Nr 7-8, poz. 60 wyrok SN z dnia 30.11.1990r., OSNKW 1991, Nr 7-9, poz. 39).

Rację ma rzecznik oskarżenia wskazując, iż kara orzeczona wobec oskarżonego R. P. charakteryzuje się rażąco niewspółmiernością, u której podstaw leży skorzystanie przez Sąd I instancji wobec tego sprawcy z instytucji sądowego wymiaru kary przewidzianej w art. 58§3 k.k.

Zgodnie z treścią w/w przepisu jeżeli przestępstwo jest zagrożone karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą 5 lat (przestępstwo z art. 244 k.k. zagrożone karą pozbawienia wolności do lat 3), Sąd może orzec zamiast kary pozbawienia wolności grzywnę albo karę ograniczenia wolności do lat 2, w szczególności jeżeli orzeka równocześnie środek karny. Przepis ten nie formułuje wprawdzie żadnych kryteriów, którymi miałby się kierować Sąd, podejmując decyzję o rezygnacji z wymierzenia kary pozbawienia wolności, jednakże wynikają one z art. 53 k.k. Oznacza to, że zamiana jest możliwa tylko wówczas, gdy kara grzywny lub ograniczenia wolności jest karą adekwatną w świetle dyrektyw wymiaru kary, w tym jest karą racjonalną z punktu widzenia ustawowo określonych celów kary (porównaj komentarze do art. 58§3 Kodeksu karnego, autorstwa M. Budnik– Kulikoraz W. Wróbla, LEX).

Należy zgodzić się z apelującym, iż w przypadku R. P., w świetle zasad i dyrektyw określonych w art. 53 k.k. przyjęcie istnienia podstaw do przejścia z kary pozbawienia wolności na nieizolacyjną karę grzywny jest nieuprawnione.

Przede wszystkim zdecydowanie na niekorzyść oskarżonego przemawiają jego właściwości i warunki osobiste oraz dotychczasowy sposób życia, a w szczególności uprzednia wielokrotna karalność sądowa, w tym za przestępstwo przeciwko wymiarowi sprawiedliwości (z art. 178a§1 k.k. w zb. z art. 244 k.k.) .

O ile sam fakt uprzedniej karalności nie jest formalną przeszkodą do wymierzenia, na mocy art. 58§3 k.k., zamiast kary pozbawienia wolności kary grzywny o tyle okoliczność ta musi być brana pod uwagę przy ocenie celowości orzekanej kary. Nie sposób bowiem przyjąć – jak uczynił to Sąd I instancji, iż orzeczenie kary o charakterze nieizolacyjnym nakłoni oskarżanego do przestrzegania prawa (spełni swoje cele zapobiegawczo – wychowawcze) w sytuacji, gdy sprawca ten nie wykorzystał uprzednio otrzymanych szans poprawy swojego zachowania (pomimo orzekania kar zarówno grzywny, ograniczenia wolności, jak i kar pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem ich wykonania) i w dalszym ciągu, w sposób tożsamy, lekceważy obowiązujący porządek prawny.

Należy zauważyć, iż R. P. był kilkakrotnie karany sędownie, w tym za przestępstwa z art. 178a§1 k.k. (przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji). Jednego z czynów (w sprawie o sygn. akt III K 819/05) dopuścił się łamiąc jednocześnie zakaz prowadzenia pojazdów orzeczony przez Sąd Rejonowy w Białymstoku w sprawie o sygn. III K 407/04 (z art. 178a§1 k.k. w zb. z art. 244 k.k.). W sprawie tej Sąd Rejonowy w Białymstoku orzekł wobec niego karę pozbawienia wolności korzystając z dobrodziejstwa instytucji probacyjnej warunkowego zawieszenia kary pozbawienia wolności (k. 44). Jakkolwiek w przeszłości tego oskarżonego zdarzało się, że okresy próby wyznaczane przez Sąd w ramach probacji mijały pomyślnie wykonanie tej kary jednak zarządzono (k. 66 – 67). Po tym skazaniu R. P. dopuszczał się popełnienia kolejnych przestępstw (za które m.in. wymierzono mu karę ograniczenia wolności).

Ostatnim z wyroków tj. Sądu Rejonowego w Białymstoku z dnia 15 września 2011 roku (w sprawie o sygn. akt XV K 882/11) został on skazany za czyn z art. 178a§1 k.k. oraz z art. 229§3 k.k. w zw. z art. 229§1 k.k. na karę łączną jednego roku i jednego miesiąca pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby trzech lat. Jednocześnie Sąd Rejonowy orzekł poza karą grzywny środek karny w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych na okres 2 lat. Orzeczenie uprawomocniło się w dniu 23 września 2011 roku, a już w dniu 11 marca 2012 roku (niewiele ponad pół roku później) R. P. łamiąc w/w zakaz popełnił przestępstwo będące przedmiotem niniejszego postępowania. Czynu tego dopuścił się nadto w okresie próby.

Powyższe okoliczności wskazują na to, że R. P. – jakkolwiek deklaruje żal i skruchę z powodu popełnionego czynu – ma problem ze zrozumieniem naganności swego postępowania wykazując stałą, wciąż postępującą demoralizację. W tej sytuacji, zważywszy na uprzednią wielokrotną karalność sądową oskarżonego, w tym za czyn tożsamy (z art. 244 k.k.) z rozpatrywanym, nie sposób mówić o celowości łagodzenia wobec tego sprawcy wymiaru kary i orzekania, na mocy art. 58§3 k.k., nieizolacyjnej kary grzywny (podobnie nie sposób mówić o pozytywnej prognozie kryminologicznej stanowiącej przesłankę warunkowego zawieszenia wykonania kary). Wprost przeciwnie, jedynie surowa kara może skłonić go do rzeczywistej i szczerzej refleksji nad swoim postępowaniem.

Dlatego też wyrok w zaskarżonej jego części należało zmienić i na mocy art. 244 k.k. wymierzyć oskarżonemu R. P. karę 6 miesięcy pozbawienia wolności. W ocenie Sądu Okręgowego kara ta jest karą adekwatną do stopnia winy i społecznej szkodliwości popełnionego czynu, która powinna spełnić pokładane w niej cele, głównie zapobiegawcze i wychowawcze. Kara pozbawienia wolności orzeczona w dolnych granicach ustawowego zagrożenia, winna uświadomić oskarżonemu konieczność przestrzegania norm prawnych oraz respektowania orzeczeń sądowych.

Dlatego też orzeczono, jak w pkt I sentencji niniejszego wyroku.

Na mocy art. 624§1 k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k., z powodu orzeczonej wobec oskarżonego bezwzględnej kary pozbawienia wolności, zwolniono go od kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.